

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 40/2021-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Alenou Cvopovou, Nográdyho ulica 37, Zvolen, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sžk 2/2020 z 18. júna 2020, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. septembra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Sžk 2/2020 z 18. júna 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v pozícii spotrebiteľa bol oznamovateľom konania obchodného partnera, ktoré viedlo Slovenskú obchodnú inšpekciu, inšpektorát v Banskej Bystrici (ďalej len „správny orgán prvého stupňa, pozn.) k začatiu kontroly, ktorá vyústila do vydania rozhodnutia z 8. októbra 2014 o uložení pokuty za porušenie povinností podľa § 18 ods. 7 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Po odvolaní priestupcu Ústredný inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie (ďalej len „odvolací správny orgán“, pozn.) rozhodnutím zo 14. apríla 2015 zrušil rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa z dôvodu zániku administratívnej zodpovednosti priestupcu pre uplynutie zákonnej lehoty bez vydania právoplatného rozhodnutia o priestupku.

3. Sťažovateľ podal po nahliadnutí do spisu odvolaciemu správne mu orgánu návrh na obnovu konania podľa § 62 ods. 1 písm. c) zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny poriadok“) z dôvodu, že sa s ním v odvolacom správnom konaní nekonalo ako s účastníkom konania, na ktorý odvolací správny orgán neodpovedal formalizovaným spôsobom, čo sťažovateľ považoval za jeho neoprávnenú nečinnosť. Z tohto dôvodu podal správnu žalobu proti nečinnosti orgánu verejnej správy, o ktorej rozhodol Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 4 Sa 85/2017 z 10. júna 2019 tak, že ju odmietol ako podanú neoprávnenou osobou, keďže sťažovateľ nemá status účastníka priestupkového konania a nie je procesne aktívne legitimovaný podať návrh na obnovu konania. Krajský súd dospel k záveru, že právne relevantným spôsobom iniciovať konanie odvolacieho správneho orgánu o návrhu na obnovu konania má právo len účastník konania (priestupca) a len jeho právu koreluje povinnosť správneho orgánu konať a rozhodnúť o takomto návrhu. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť s poukazom na to, že bol oznamovateľom priestupku, v administratívnom konaní bol súčinný predložením dokladov a správny orgán prvého stupňa ho informoval o prerušení konania, a teda s ním ako s účastníkom konal. Ukrátenie na právach sťažovateľ vzhliadol v tom, že zrušenie rozhodnutia o priestupku

malo vplyv na jeho súvisiace súdne konanie, v ktorom stratil titul na preukázanie porušenia povinností žalovaným dodávateľom (priestupcom, pozn.), od ktorého odvodzoval uplatnenú náhradu škody voči priestupcovi.

4. Najvyšší súd napadnutým uznesením kasačnú sťažnosť sťažovateľa zamietol ako nedôvodnú. V odôvodnení v podstatnom uviedol:

„12. ... Z odôvodnenia krajského súdu je zrejmé, že sa s danou vecou dostatočne vysporiadal, racionálne odôvodnil svoje úvahy a vyvodil správne skutkové závery, a preto sa kasačný súd v plnej miere stotožňuje s odôvodnením krajského súdu a poukazuje najmä na body 5, 7 a 8 napadnutého uznesenia, kde krajský súd správne konštatoval, že účastníkom správneho konania (in concreto priestupkového konania) bol výlučne [REDAKOVANÉ], pričom je zrejmé, že prvostupňový správny orgán postupoval podľa § 67 ods. 2 zákona o priestupkoch a uložil pokutu na základe kontroly, ktorá bola u účastníka konania vykonaná dňa 29. novembra 2013 s došetrením zo dňa 4. marca 2014 a z 2. apríla 2014. Sťažovateľa nemožno subsumovať pod ani jednu z kategórií účastníkov v zmysle § 72 zákona o priestupkoch, pričom skutočnosť, že kontrola výsledkom, ktorej bolo uloženie pokuty za porušenie povinností, ustanovených v § 18 ods. 7 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, bola vykonaná na jeho podnet - nemá sama o sebe vplyv na posúdenie jeho postavenia ako účastníka priestupkového konania v prejednávanej veci. Okrem toho obnova konania sa môže povoliť iba na návrh účastníka konania, resp. správneho orgánu, pričom žalobca účastníkom nebol. Vzhľadom na to, že nebol aktívne legitimovaným subjektom pre podanie návrhu na obnovu konania, nemohol sa stať ani účastníkom samotného konania o návrhu na obnovu. Následkom uvedeného je, že žalobca nenaplnil ani predpoklady účastníka konania, definované v § 14 ods. 1 správneho poriadku. Teda vo vzťahu k nemu nemohlo dôjsť k nečinnosti žalovaného.

13. Pokiaľ žalobca ako právny subjekt nebol v postavení účastníka v rámci správneho konania, nebol aktívne legitimovaným subjektom ani na podanie návrhu na obnovu konania. V dôsledku absencie postavenia účastníka správneho konania nie je ani subjektom aktívne legitimovaným na podanie žaloby proti nečinnosti orgánu verejnej správy podľa § 244 ods. 1 SSP.“

5. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou vytýka napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu nedostatočnosť jeho dôvodov, zistenia skutkového stavu veci a absenciu použitia správneho predpisu. Sťažovateľ považuje za nesprávny názor a jednostranný výklad, že jediným účastníkom priestupkového konania bol priestupca. Poukazuje na účastiťvo v priestupkovom konaní [podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o priestupkoch“), pozn.] z dôvodu postavenia poškodeného priestupkom a oznámenia priestupku, čo sťažovateľ podľa svojho tvrdenia splnil. Rovnako poukázal aj na možnosť priznania postavenia účastníka v správnom konaní podľa Správneho súdneho poriadku, ak sa rozhodovanie bezprostredne dotýka práv a oprávnených záujmov subjektu. Zo strany najvyššieho súdu došlo takýmto výkladom účastiťva v priestupkovom konaní podľa názoru sťažovateľa k porušeniu jeho práva na súdnu ochranu, práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na inom orgáne, ako aj práva na spravodlivý proces.

6. Sťažovateľ na základe uvedenej argumentácie navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3Sžk/2/2020-66 zo dňa 18.06.2020 porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 3Sžk/2/2020-66 zo dňa 18.06.2020 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia...“

II.

Relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním, o postavení jeho sudcov a ich bezúhonnosti ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

III.

Predbežné prerokovanie sťažnosti

13. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010). Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem súdmi s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie.

14. Podľa štandardnej judikatúry ústavného súdu obsahom základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy poskytovanú orgánom štátnej správy je umožniť každému reálny prístup k takémuto orgánu a tomu zodpovedajúca povinnosť tohto orgánu vo veci konať tak, aby nedošlo k porušeniu ústavnoprávnych princípov upravených v druhej hlave siedmom oddiele ústavy (I. ÚS 84/97). Právo byť účastníkom správneho konania je súčasťou základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

15. Ústavný súd pripomína, že práva a slobody, ktoré sú obsahom druhej hlavy piateho oddielu ústavy (medzi nimi aj právo na súdnu a inú právnu ochranu, pozn.), sú zaručené v limitoch ustanovených v čl. 51 ústavy. Zo vzájomnej spojitosti druhej hlavy piateho oddielu a čl. 51 ústavy vyplýva, že základné právo alebo slobodu priznanú v tomto oddiele ústavy možno uplatniť len v rozsahu ustanovenom zákonom.

16. Predmetom plenárnej diskusie vo veci sp. zn. PLz. ÚS 1/2012 (obsiahnutej v uznesení sp. zn. II. ÚS 259/2011 zo 4. júla 2012) bol aj stret rôznych názorov k problematike ukrátenia na právach oznamovateľa priestupku v priestupkovom konaní, v ktorom bol procesne zamietnutý návrh na zjednotenie právnych názorov predložený II. senátom pre účely odklonu od právneho názoru IV. senátu a I. senátu ústavného súdu vyplývajúceho z uznesenia č. k. IV. ÚS 228/2011-9 z 2. júna 2011, č. k. IV. ÚS 242/2011-9 z 9. júna 2011, ako aj č. k. I. ÚS 166/2011-12 z 9. júna 2011, ktorý znel takto:

„Podľa právneho názoru II. senátu ústavného súdu osoba, ktorá je účastníkom správneho konania, má základné právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na inom orgáne Slovenskej republiky. Inými slovami, účastník správneho konania má právo na spravodlivé konanie vo veci, ktorej je účastníkom. Má teda právo na to, aby sa v správnom konaní, ktorého je účastníkom, dodržiavali ústavné princípy upravené v druhej hlave siedmom oddiele ústavy. Vzhľadom na čl. 46 ods. 2 druhú vetu ústavy z právomoci súdu nesmie byť vylúčené preskúmanie takého rozhodnutia orgánu verejnej správy, ktorým mohlo dôjsť k porušeniu základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na inom orgáne Slovenskej republiky... Naproti tomu ako neakceptovateľný sa javí záver, podľa ktorého právoplatným rozhodnutím o priestupku navrhovateľ ako postihnutá osoba nemôže byť ukrátený na svojich právach, pretože rozhodnutie o priestupku sa týka iba osoby obvinenej z priestupku a svojimi účinkami neovplyvňuje právnu pozíciu navrhovateľa ako postihnutej osoby, t. j. nezasahuje do jeho právnej sféry a ani nespôsobuje zmenu jeho právneho postavenia.

Zákon o priestupkoch považuje navrhovateľa ako postihnutú osobu za účastníka priestupkového konania, a to v plnom rozsahu účastníckych práv, vrátane práva podať odvolanie (§ 81 ods. 4 zákona o priestupkoch). Preto navrhovateľ ako postihnutá osoba (účastník konania o priestupku) má nepochybne právo na to, aby za splnenia všetkých zákonných podmienok bolo rozhodnuté v súlade so zákonom o vine či nevine osôb obvinených zo spáchania priestupku. Toto právo je súčasťou základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na inom orgáne Slovenskej republiky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.“

Napriek uvedenej snahe o zjednotenie v dôsledku procesného zamietnutia návrhu ústavný súd zotrval na dovtedajšom názore, podľa ktorého rozhodnutie o priestupku sa týka iba osoby obvinenej z priestupku, a teda nezasahuje do právnej sféry oznamovateľa priestupku a ani nespôsobuje zmenu jeho právneho postavenia. Preto osoba odlišná od priestupcu nie je aktívne vecne legitimovaná na podanie správnej žaloby pre apriórnu absenciu čo i len možnosti ukrátenia na jej subjektívnych právach rozhodnutím o priestupku. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že uvedené východisko bolo sformulované za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku a Správny poriadok zaviedol čiastočnú možnosť iniciovať konanie vo verejnom záujme, čo však nie je v prejednávanom prípade relevantné.

17. Ústavný súd teda konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu a krajského súdu, že sťažovateľ nie je oprávnenou osobou na podanie žaloby proti nečinnosti správneho orgánu, pretože nemôže byť ukrátený na svojich subjektívnych právach v priestupkovom konaní, ktoré zasahuje len právnu sféru priestupcu, a preto nie je ani oprávnený podať návrh na obnovu priestupkového odvolacieho konania, ktorého účastníkom nebol, sa neodchyľuje od výkladu, ktorý dlhodobo zastáva ústavný súd.

18. Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že je oznamovateľom priestupku a správny orgán prvého stupňa s ním ako s účastníkom konal, a práve svojou neúčastou v odvolacom priestupkovom konaní odôvodňoval návrh obnovy konania. Sťažovateľ tvrdil svoje ukrátenie na právach, aj ho odôvodnil (následkami zrušenia rozhodnutia o priestupku pre civilné súdne konanie, pozn.).

K tomu ústavný súd dodáva, že návrh na obnovu konania môže podať len účastník konania (§ 62 ods. 1 Správneho poriadku subsidiárne aplikovaného v priestupkových konaniach). Účastníkom priestupkového konania je podľa § 72 zákona o priestupkoch poškodený priestupkom, ak je predmetom správneho konania ním uplatnená náhrada škody. Správny orgán prvého stupňa svojím rozhodnutím rozhodol len o uložení pokuty priestupcovi, výrok o náhrade škody neobsahoval a náhradu škody si sťažovateľ uplatnil v civilnom súdnom konaní. Účastníctvo v priestupkovom konaní z dôvodu oznámenia priestupku je limitované na tri druhy priestupkov podľa § 68 ods. 1 zákona o priestupkoch (na úseku práva na informácie, ublíženia na cti a ublíženia na zdraví, resp. majetková ujma

pri dopravnej nehode, pozn.). V danej veci bol predmetom priestupok na úseku ochrany spotrebiteľa podľa osobitného zákona. V takom prípade oznamovateľ nepožíva status účastníka priestupkového konania „len“ z titulu oznámenia priestupku.

Nemožno aplikovať ani všeobecné ustanovenie § 14 ods. 1 Správneho poriadku o účastníctve v konaní, ktoré sa aplikuje popri účastníctve na základe osobitného predpisu podľa § 14 ods. 2 Správneho poriadku, pretože v priestupkovom konaní s poukazom na ustálený právny názor ústavného súdu sa rozhodovaním o spáchaní priestupku zasahuje len do právnej sféry priestupcu. Ide totiž o vertikálny verejnoprávny vzťah vyvodzovania administratívnej zodpovednosti správnym orgánom voči priestupcovi za také porušenie povinností, ktoré je vopred zákonom zadefinované ako administratívnoprávny delikt. Oznamovateľ nedisponuje subjektívnym právom na potrestanie páchatel'a, ktoré by rozhodovaním o priestupku mohlo byť zasiahnuté. Účelom správneho trestania je ochrana verejného záujmu na dodržiavaní právnych prepisov a tento verejný záujem je reprezentovaný správnym orgánom postihujúcim správny delikt. Či sa v jednotlivom prípade „kryje“ súkromný záujem oznamovateľa na vyvedení zodpovednosti so záujmom verejným, nie je právne relevantné.

19. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a označenými základnými právami sťažovateľa nezistil takú príčinnú súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vysloviť ich porušenie, preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

20. Keďže bola sťažnosť odmietnutá ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ostatnými v nej uvedenými návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2021

Peter Molnár
predseda senátu